

ACC. N:R M. 13432: 1-5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Ingeborg Johansson, Markaryd
Härad: Timmerb. Berättare: " " "
Socken: Markaryd Berättarens yrke: husföreståndarinna
Uppteckningsår: 1954 Född år 1898 i Himmeryd

Födelsedag och namnsdag. s. 1-5. H. G. 19.

Skriv endast på denna sida

Födelse - munnlagsfirande

I närvarande tid har firande av födelsedagar anlagit sådana former i vår trakt, att man ser framåt mot en sådan dag med blandade känslor. Ingen vill vara påmäst! Den ene söker överträffa den andre, både då det gäller uppvaktning och beedning. Sedan, är egentligen telatist ny här i trakten. Ty före 1920 hade man säkerligen aldrig hört talas om att någon skulle uppvaktas, varken då det var jämna eller andra födelsedagar. Själv, har jag i friskt minne den första gång jag fick med sådana saker att göra. Den 27 maj 1923 fyllde min mor 60 år och varken hon, eller någon annan i hemmet, hade tänkt att fira dagen med någon större sensation. Tidigt på morgonen, blev hon emellertid väckt av varken sång av några unga flickor från byn, som med blommor framförde sina gratulationer. Ett vederbörande blev både rödd och tacksam, minnes jag tydligt och naturligtvis gavs det ordet på att för all del inte försumma denna vackra sängarbelysning, nästa gång någon i vänkretsen fyllde jämna år.

H.C. 19
1

Seden som tiden, var så gott som härmed påbörjad och all från början vara en liten enkel kaffelbjudning, hur den under årens lopp steg för steg utvecklats, till vad den nu är. En stor fest! Underligt nog, var det först männen, som i större utsträckning följade uppmanarna varandra. Varje kategori, gik med egen lista för hemmansfullmäktige skol- kyrkoråd burskyrrelse etc., om man vederbörligt tillhörde dessa grupper och sammankomster. I början var det 5 kr. pr person men ganska dyrtid och andra förhållande, är man nu uppe i det dubbla. Första tiden, var det sed att för de insamlade pengarna köpa minnessaker, såsom köpp med silverkrycka, guldblocka, smussdosa av silver etc. men de sist åren har man helt gått in för, att överlämna gratulationerna i kantarab belopp.

Givetvis gratulera barnen också varandra, då det är jämna men i stort sett dyrtid de vara betydligt sparsammare, både från en och annan sida och till. Den senaste som så, att man kan festa mindre men oftare. Iaför har man i

deras gång, gått in för att varje år på födelsedagen
komma i hög varandra, med en blomma eller någon
liten sak.

Namnsdagen, är givetvis betydligt mindre viktig, men det
är inte så ovanligt, sedan man firas den också, men
endast inom hemmet och familjen. Barn, i 5-10 års
åldern kallas väl redan på dessa dagar, ty det vunnit ju
alltid något extra en sådan dag.

Denne sed, att uppvakta tidigt på morgonen med sång,
är sedan 10 år tillbaka helt bortglömd och man har mer
övergått till att framföra hyllningarna i sål, de sista åren.
På länge denna sed var allmän, brukade vi välja någon sång
som vi tyckte vara passande vid tillfället, men alls inte
någon särskild, och något skämt och gyskel i samband med
namns och födelsedagar har aldrig före kommit i denna bygd.

Såremot var det mycket vanligt, för, och är, även i närvarande
tid mycket vanligt, att dekorera kaffebordet, med blommor
och på den vida drucken, färla gröna kriskar, "dager till ära."

På senare år, har det blivit sed, att på större bort, festa gifvornas adress och hos bygdens handlande. Pär Nilsson, som är expert på teckning, kan man få beställa dylika hyllningskort. Härmed för jubilarer ett varmt minne från födelsedagen, och på samma gång en erindran om vänner som varit de frivilliga gästfästerna.

Att till anköriga och värmer skicka ett varmt gratulationskort, eller i bästa fall en färdig glasbotta, förkom ju för länge tillbaka också. Detta arbete kunde man få utfört av målare August Johansson Bohult Linnemyr, som lär ha varit mycket verksam som målare på sin tid. Utan målarens namn som var färdig med gammal skid, var dessa bottor dekorerade målade med blommor och kransar. Denna idé med blommor och kransar vid födelsedagar, lär vara av gammalt ursprung, ty man hörde ofta de äldre upprepa en gammal ramsa, vid dylika tillfällen, "Jag skulle pluckat blommor och bundit dig en krans, men ängen den var visnad och ingen blomma fanns."

Gästerna fira de unga ochsa födelsedagen, men de tillåta sig
gärna litet skämt och upploj, i samband med festen.

Man söker gynnansamma tillfällen, att gå efter annan
hiss festföremålet och denne å sin sida, söker att undkomma
denna uppståndelse. Jakten kan bli ganska intensiv
i blann, men i regel måste man finna sig i bygdens sed
och ge sig för den stora övermakten.

I den här tiden, fira vi födelsedagen i våra drakter i
närvarande tid, men enligt vad de gamla hava att förstå,
gick man i stort sett, sådana dagar spärlost förbi
i äldre tid